

Axunov Ilxomjon Ibragimovich

Fargʻona davlat universiteti,

Harbiy taʼlim fakulteti oʻqituvchisi.

1956-yildagi Misrdagi urush.

Birinchi arab-isroil urushi Amerika va Buyuk Britaniya tomonidan qoʻllab-quvvatlangan Isroil va Arab davlatlari guruxlari (Misr, Iordaniya, Iroq, Suriya, Livan, Saudiya Arabistoni va Yaman) oʻrtasida boʻlib oʻtdi. Urush xarakatlari 1948-yil 15-mayda BMT tomonidan Isroil davlati barpo etilishi bilan arab davlatlari tomonidan uni barbod etish uchun qilgan xarakatlari natijasida boshlandi. Javob xarakatlari bilan Isroil xujumni qaytardi va Palastin xududining qariyb yarmini bosib oldi. 1949-yilda urush demilitarlashgan xududni yaratish toʻgʻrisidagi bitimni imzolash bilan tugadi.

1952-yilda Misr xalqi monarxiya tuzumini agʻdarib tashladi va 1953-yilda Respublika mustaqilligi eʼlon qilindi. YOsh davlatning oʻz siyosiy mustaqilligini mustaxkamlash yoʻlidagi keyingi qadami-bu 1956-yilda Suvaysh kanalini milliy lashtirish boʻldi. Misr xukumatining bu xaqqoʻylik xarakati Angliya-Fransiya imperialistlarining qarshiligiga uchradi va ular Isroil bilan birgalikda Misrga bostirib kirish rejasini tayyorlay boshladilar. Agressiyaning maqsadi-Kamol Nosir xukumatini agʻdarib tashlash, Suvaysh kanalini bosib olish va YAqin SHarqda oʻz mavqelarini mustaxkamlashdan iborat edi. Agressiyani amalga oshirish uchun 230 ming askar va ofitserlar, 600 ta tank, 650 ta dan ortiq samolyotlar va 130 tadan ortiq jangovar kemalar jalb qilindi. Urushning boshida yosh Misr davlati armiyasida 90 mingta odam va 130 ta atrofida samolyotlar bor edi. Angliya-Fransiya qoʻmondonligining rejasiga koʻra jangovar xarakatlarni Isroil qoʻshinlari Sinay yarim orolidan boshlashi kerak edi. Keyinchalik qoʻshinlarga, aerodromlarga maʼmuriy markazlarga ommaviy aviatsiya zarbalari berilganidan keyin, dengiz va xavo desantlarini ketma-ket Port-Said va Port-Faud portlari tushurish, Suvaysh kanalini egallash va xujumni davlat ichkarisiga rivojlantirib Qoxirani bosib olish koʻzda tutildi.

1956-yil 29-oktyabrda Isroil qoʻshinlari Suvaysh va Isroil yoʻnalishlariga zarbalar berdi. Suvaysh yoʻnalishida ular 29-oktyabr kuni kechqurun El-Kuntilla rayoniga chiqdilar, shaxarni egalladilar va Naxlga xujumni rivojlantirdilar.

5-noyabrda Angliya-Fransiya qoʻmondonligi Port-Said va Port-Faud rayonlariga oʻz deasantlarini tushirdilar. Portlarni ximoya qilayotgan Misr qoʻshinlari ularga qarshilik koʻrsatdilar. Interventlar oʻz kuchlarini orttirib 6-noyabrda dengiz desantini ushbu portlarga tushirdilar.

Bosqinchilar Suvaysh kanalini, Qoxirani bosib olishni va operatsiya natijalarini oʻz foydalariga xal etishga umid bogʻladilar. Lekin ularning rejalari amalga oshmadi. 1956-yil 2-noyabrda qator davlatlarning taziqlari ostida BMT Bosh Assambleyasi urushni

to‘xtatish va qo‘shinlarni olib chiqib ketish to‘g‘risida qaror qabul qildi.

Arab davlatlariga qarshi Isroil agressiyasi (1967)

Suvaysh kanali avantyurasining barbod bo‘lganligi Isroil agressorlariga tas‘lim bo‘lmadi. Davlatda arab davlatlariga nisbatan nafrat ortib bordi. BAR, Suriya, Iordaniya, chegaralarida harbiy provakatsiyalar avj olib ketdi. AQSH va uning NATO blokidagi ittifoqchilari vositachiligida va yordamida Isroil arab davlatlariga xujum qilish uchun tayyorgarlikni boshlab yubordi. Agressiya boshida Isroil armiyasi to‘lig‘icha Amerika va Angliyaning zamonaviy qurollari va texnikasi bilan qayta qurollandi. U o‘z safiga 275 ming odamga, 1000 ta tanklarga, 450 ta samolyotlarga va 26 ta jangovar kemalarga ega bo‘ldi. Xujum rejasiga ko‘ra, aviatsiyaning yirik kuchlari va zirxli tank va mexanizatsiyalashgan qo‘shinlarning to‘satdan zarbalari bilan tashabbusni qo‘lga kiritish, navbatma-navbat BAR, Suriya, Iordaniya qurolli kuchlarini tor-mor etish va 3-4 kun ichida xal etuvchi natijalarni qo‘lga kiritishi kerak edi. Bosh zarbani Misr qo‘shinlariga berish ko‘zda tutildi.

Urush xarakatlari 1967-yilning 5 iyunida Isroilning Misr, Suriya, Iordaniyaga xavo xujumi bilan boshlandi. Isroil aviatsiyasi to‘satdan berilgan zarbadan va misrliklarning qudratli xavo-xujumidan mudofaa vositalariga ega emasliklaridan foydalanib, Misr aviabazalariga ikkita ketma-ket zarbalarni berdi. Birinchi ikki soat ichida arablar XXK 65 % yakson qilindi, 16 ta aerodromlarda uchish-qo‘nish yo‘laklari yaroqsiz xolga keltirildi. Xavoda Xukmronlikni qo‘lga kiritib Isroil aviatsiyasi quruqlikdagi qo‘shinlarni qo‘llab-quvvatlashga kirishdi.

Isroil quruqlikdagi qo‘shinlari harbiy xarakatlarning boshlanishi bilan Sinay yarim orolida Kantara, Ismoil va Suvaysh yo‘nalishiga xujumni boshladilar. Qurshab olish manyovrlari keng qo‘llana boshlandi. Avval o‘tib bo‘lmaydigan deb xisoblangan, shuning uchun BAR qo‘shinlari tomonidan egallanmagan uchastkalarda Isroil qo‘shinlari vertolyotlardan tushirila boshlandi va tank kolonnalariga yorib kirib ular uch kundan keyin Sinay yarim orolining ichkarisiga yorib kirdilar, Suvaysh kanaliga eltuvchi kommunikatsiyalarni kesib qo‘ydilar va chekinayotgan BAR qo‘shinlarini qurshovga oldilar.

Iordaniya aerodromlariga va qo‘shinlar to‘plangan joylarga ommalashtirilgan aviatsiya zarbalarini berib Isroil qo‘shinlari shimol tomondan Nablus yo‘nalishiga xujumga o‘tdilar. Dushmanni to‘xtatib qolish uchun qilingan xarakatlar muvaffaqiyat keltirmadi. 7-iyun oxirida Iordaniya qo‘shinlari tor-mor etildi.

9-iyunda Isroil armiyasi aviatsiya ko‘magida Suriya frontida xujumga o‘tdi va asosiy zarbani El-Kuneytra, Damashq yo‘nalishiga berdi. Isroil qo‘shinlari Suriya xududiga 26 km suqulib kirdilar. Ushbu marrada jangovar xarakatlar 13 iyungacha davom etdi. Faqat xalqaro xamjamiyatning aralashuvi agressorni xujumni to‘xtatishga majbur etdi.

Arab-Isroil urushi (1973 yil 6-25 oktyabr).

Isroilning davom etgan agressiyasi to‘rtinchi arab-isroil urushiga olib keldi.

Urushga tayyorgarlik ko'rib Isroil davlatning harbiy qudratini oshirib bordi. Quruqlikdagi qo'shinlar 33 ta brigadaga (ulardan 10 tasi tank brigadalari) va bir nechta jangovar va ta'minlash batalonlariga ega bo'ldi. Qo'shinlarda 1700 ta tank, 450 taga yaqin bronetransportyorlar, 488 ta jangovar samolyotlar mavjud edi. Qurol-yarog'larning ko'pchiligini amerikaliklar namunasidagi qurollar tashkil etdi. Harbiy-dengiz flotida 58 ta jangovar kemalar bor edi. Avval boshda Isroil qo'mondonligi urush xarakterini Suriyaga qarshi rejalashtirdi. Suriya qo'shinlarini tor-mor etganidan keyin Isroil qo'mondonligi faol xujumkor jang xarakterini Misrga qaratishni ko'zda tutdi.

Bu urush maxalliy (lokal) urushlar orasida unda qatnashayotgan qo'shinlar va jangovar texnikaning soni bo'yicha eng katta urush bo'ldi.

1973 yil 6-8 oktyabrlar davomida Misr qo'shinlari Suvaysh kanalini muvaffaqiyatli jang bilan kechib o'tdilar, uning sharqiy qirg'og'ini ozod qildilar va Sinay yarim oroli bo'ylab 15-30 km chuqurlikka xarakterlandilar. SHu vaqt mobaynida Suriya armiyasi Golan balandligining katta qismini va El-Kuneytra shaxrini ozod qildilar. Xar ikkala frontlarda xam katta tank janjlari bo'lib o'tib, ularda yuzlab tanklar, zirxli mashinalar, o'nlab samolyotlar qatnashdi. PTURS va xar xil turdagi zenit raketalari keng qo'llanildi.

9-14 oktyabrlarda Isroil qo'mondonligi Suriya frontida yirik qo'shin guruxlarini yoydi va Damashqqa qarshi xujumni boshladi. Suriya qo'shinlari tashkillashgan xolda ikkinchi mudofaa chizig'iga o'tdilar. Misrliklar bu davrda Sinay yarim orolida erishilgan marrada mustaxkamlandilar.

15 oktyabrdan Isroil qo'shinlari asosiy xarakteratlarni Sinay frontiga o'tkazdilar. 2- va 3- Misr armiyalari bo'shliqlariga qarshi zarbalarni berib, Isroil qo'shinlari Suvaysh kanalini kechib o'tdilar va uning g'arbiy qirg'og'ida ancha xududni egalladilar, Suvayshni qurshab oldilar.

1973-yil 25 oktyabrda BMT Xavfsizlik Kengashining qarori bilan jangovar xarakterlar tugatildi. Tomonlarning yo'qotishlari: o'lganlar va yaradorlar bilan 20 ming odamni, 2700 tacha tanklar, 330 tadan ortiq samolyotlar va ko'plab jangovar texnikalarni tashkil etdi. Arab davlatlari Isroil tomonidan 1967-yilda bosib olingan katta xududni o'zlariga qaytardilar.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Ortiqovich, U. A., Ibragimovich, A. I., & Xoshimovich, A. B. (2022). **MAKEDONIYALIK ISKANDARNING HINDISTONGA QILGAN YURISHI.** Journal of new century innovations, 16(2), 12-14.
2. Ibragimovich, A. I., Murotjon o'g'li, T. B., & Valijon o'g, T. T. U. (2022). **HARBIY XIZMATGA TAYYORLASH VA VATANPARVARLIK RUHIDA TARBIYALASH. O'ZBEKISTONDA FANLARARO INNOVATSIYALAR VA ILMIY TADQIQOTLAR JURNALI**, 1(12), 968-974.

3. Ахунов, И. И. (2022). ҚАРБИЙ ВАТАНПАРВАРЛИК ТАРБИЯСИНИНГ МЕТОДОЛОГИК НАЗАРИЙ АСОСЛАРИ. IJODKOR O'QITUVCHI, 2(23), 204-210.
4. Мамажонов, Р. А., & Ахунов, И. И. (2020). ҚАРБИЙ-ВАТАНПАРВАРЛИК ТАРБИЯСИДА БАДИИЙ АДАБИЁТ, КИНО, ТЕАТР ВА ТАСВИРИЙ САНЪАТНИНГ АҲАМИЯТИ. Интернаука, (22-3), 64-66.
5. Ilkhom, A., Rakhmiddin, M., Ugli, K., Nurmukhammad, K., Ugli, K., & Kuyoshbek, Y. (2021). Factors of Educating Young People in the Spirit of Patriotism. International Journal of Human Computing Studies, 3(4), 10-12.
6. Ortiqovich, U. A., Ibragimovich, A. I., & Xoshimovich, A. B. (2022). MAKEDONIYALIK ISKANDARNING HINDISTONGA QILGAN YURISHI. Journal of new century innovations, 16(2), 12-14.
7. Ortiqovich, U. A., Ibragimovich, A. I., & Xoshimovich, A. B. (2022). MAKEDONIYALIK ISKANDARNING HINDISTONGA QILGAN YURISHI. Journal of new century innovations, 16(2), 12-14.
8. Ibragimovich, A. I., Murotjon o'g'li, T. B., & Valijon o'g, T. T. U. (2022). HARBIY XIZMATGA TAYYORLASH VA VATANPARVARLIK RUHIDA TARBIYALASH. O'ZBEKISTONDA FANLARARO INNOVATSIYALAR VA ILMIY TADQIQOTLAR JURNALI, 1(12), 968-974.
9. Ахунов, И. И. (2022). ҚАРБИЙ ВАТАНПАРВАРЛИК ТАРБИЯСИНИНГ МЕТОДОЛОГИК НАЗАРИЙ АСОСЛАРИ. IJODKOR O'QITUVCHI, 2(23), 204-210.
10. Ibragimovich, A. I., Murotjon o'g'li, T. B., & Valijon o'g, T. T. U. (2022). HARBIY XIZMATGA TAYYORLASH VA VATANPARVARLIK RUHIDA TARBIYALASH. O'ZBEKISTONDA FANLARARO INNOVATSIYALAR VA ILMIY TADQIQOTLAR JURNALI, 1(12), 968-974.
11. Ibragimovich, A. I., Murotjon o'g'li, T. B., & Valijon o'g, T. T. U. (2022). HARBIY XIZMATGA TAYYORLASH VA VATANPARVARLIK RUHIDA TARBIYALASH. O'ZBEKISTONDA FANLARARO INNOVATSIYALAR VA ILMIY TADQIQOTLAR JURNALI, 1(12), 968-974.
12. Ortikovich, U. A., Mirxokimovich, T. A., Xoshimovich, A. B., & Ibragimovich, A. I. (2022). СЛУЖЕНИЕ СТРАНЕ–СВЯТОЙ ДОЛГ. IJODKOR O'QITUVCHI, 2(19), 606-608.
13. Мамадалимов, А. Х., Мамажонов, Р. А., Тошпулатов, А. М., & Ахунов, И. И. (2023). ОСНОВНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ВОЕННО-ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ОРИЕНТАЦИИ УЧАЩИХСЯ МОЛОДЕЖИ. SCIENTIFIC APPROACH TO THE MODERN EDUCATION SYSTEM, 2(14), 255-260.
14. Ibragimovich, A. I., Murotjonogly, T. B., & Valijonogly, T. T. U. (2022). PREPARATION FOR MILITARY SERVICE AND PATRIOTIC EDUCATION. JOURNAL OF INTERDISCIPLINARY INNOVATIONS AND RESEARCH IN UZBEKISTAN, 1(12), 968-974.
15. Artikovich, U. A., Ibragimovich, A. I., & Khoshimovich, A. B. (2022).

THE CAMPAIGN OF ALEXANDER THE MACEDONIAN TO INDIA. *Journal of New Century Innovation*, 16(2), 12-14.

16. Ibragimovich, A. I., Mirhokimovich, T. A., & Halilovich, M. S. (2023). EDUCATION OF THE YOUNGER GENERATION IN THE SPIRIT OF SPIRITUALITY AND PATRIOTISM IN THE ERA OF AMIR TEMUR AND THE TIMURIDS. THE THEORY OF RECENT SCIENTIFIC RESEARCH IN THE FIELD OF PEDAGOGY, 1(6), 160-168.

17. Olimzhonovich, U. I., Mirkhokimovich, T. A., & Ibragimovich, A. I. (2022). OUR COMMUNITY IS THE PURCHASE OF OUR FREE AND PROSPEROUS LIFE. *CREATIVE TEACHER*, 2(24), 244-253.

18. Ortikovich, U. A., Mirkhokimovich, T. A., Khoshimovich, A. B., & Ibragimovich, A. I. (2022). SERVICE TO THE COUNTRY-HOLY DUTY. *CREATIVE TEACHER*, 2(19), 606-608.

19. Ахунов, И. И., Тошполатов, А. М., Узаков, А. А., & Убайдуллаев, С. С. (2023). ВОСПИТАНИЕ ПОДРАСТАЮЩЕГО ПОКОЛЕНИЯ В ДУХЕ ДУХОВНОСТИ И ПАТРИОТИЗМА В ЭПОХУ АМИРА ТЕМУРА И ТИМУРИДОВ. *Новости образования: исследование в XXI веке*, 1(7), 1011-1016.

20. Saydaliyevich, U. S., Ibragimovich, A. I., Mirhokimovich, T. A., & Ortiqovich, U. A. (2023). AMIR TEMUR VA TEMURIYLAR DAVRIDA YOSH AVLODNI MA'NAVIY-AXLOQIY VA VATANPARVARLIK RUHIDA TARBIYALASH. *IJODKOR O'QITUVCHI*, 3(26), 303-311.

21. Xoshimovich, A. B., Musajonovich, X., & Ibragimovich, A. I. (2022). About 5 Initiatives Approved by the President. *Zien Journal of Social Sciences and Humanities*, 8, 3-5.